

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Ontwerp Zeeuws gebiedsprogramma
Landelijk Gebied

Zaaknummer
441345

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 21 oktober 2025

Geachte voorzitter,

Op 21 oktober 2025 hebben wij het Programma Landelijk Gebied in ontwerp vastgesteld.

Het Programma Landelijk Gebied is het vervolg op het concept Zeeuws gebiedsprogramma dat in juli 2023 is voorgelegd aan destijds de minister van Natuur en Stikstof. Het Programma bevat een zoveel mogelijk integrale en samenhangende benadering van de doelen voor natuur, water, klimaatadaptatie, zoetwaterbeschikbaarheid en volhoudbare landbouw in het landelijk gebied van Zeeland. In het Programma is een analyse opgenomen (waar staan we nu), is de opgave geformuleerd (wat moeten we nog doen) en is een volgend pakket maatregelen opgenomen (wat gaan we doen). De doelen zijn randvoorwaardelijk voor een leefbaar landelijk gebied, een goede leefomgevingskwaliteit en vaak ook voor gewenste ontwikkelingen. Gezien het belang van het landelijk gebied voor Zeeland vragen wij PS om wensen en bedenkingen.

Een Zeeuws Programma

Door het wegvallen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het bijbehorende Transitiefonds heeft de volgende versie van het Zeeuws gebiedsprogramma, nu het Programma Landelijk Gebied, langer op zich laten wachten dan destijds gepland. De wijzigingen in het speelveld, waaronder het in werking treden van de Omgevingswet en het wegvallen van het NPLG, hebben er wel toe geleid dat er nu een Programma voorligt, op de Zeeuwse wijze tot stand gekomen en met een Zeeuwse visie op de opgaven. Een Programma dat een eerst stap zet richting een structuur die steeds meer inzicht gaat geven op de opgaven in het landelijk gebied en tevens flexibiliteit geeft om aan te passen wanneer noodzakelijk.

Programma onder de Omgevingswet

Programma's vallen binnen de bevoegdheid van GS. Het Programma is een vrijwillig programma onder de Omgevingswet en daarmee zelfbindend. Dat betekent dat wij ons gaan inspannen om de stappen te zetten die nodig zijn om invulling te geven aan de opgaven en richting doelbereik.

Het Programma Landelijk Gebied is een eerste stap naar een basisprogramma waar (op termijn) andere programma's of beleidsdocumenten in worden geïntegreerd. Dit betekent dat nu al meerdere beleidsstukken onderdeel gaan uitmaken van het Programma. In het ontwerp dat nu voorligt zijn de volgende beleidsstukken opgenomen:

1. Het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied (UPLG)
2. Het Ambitiedocument Agrarisch Natuurbeheer (de korte termijn ambities)
3. Het stikstofplan doorloopt een eigen besluitvormingsproces en wordt voor vaststelling van het Programma Landelijk Gebied geïntegreerd.

Het Programma geldt in principe voor vier jaar, met een tussentijdse evaluatie na twee jaar.

Programma en de Omgevingsvisie

Het Programma sluit aan bij twee ambities uit de Omgevingsvisie “balans in de grote wateren en het landelijk gebied” en “klimaatbestendig en CO2- neutraal Zeeland”. Door in het Programma samenhang te creëren tussen de opgaven in het landelijk gebied en te komen tot concrete maatregelen draagt het bij aan de ambities uit de Zeeuwse Omgevingsvisie.

Naast de ambities uit de Omgevingsvisie werken we toe naar het toekomstperspectief Zeeland 2050. De opgaven in dit Programma zijn randvoorwaarden om Zeeland 2050 te realiseren. Dit Programma biedt een concreet pakket aan maatregelen om naar het toekomstperspectief toe te werken.

Context

Het Programma bevindt zich in een omgeving die continu in beweging is. Het samenbrengen van opgaven in het landelijk gebied, betekent dat er verschillende beleidssectoren invloed hebben op het Programma. Bovendien hebben we te maken met verschillende overheidslagen. Het is tot op heden onduidelijk wat de aanpak van het Rijk is op het landelijk gebied. We zien een aantal ontwikkelingen aan komen die van invloed kunnen zijn op dit Programma. Wanneer deze relevant zijn, wordt het meegenomen. Gedacht kan worden aan de 8^e Actieplan Nitraatrichtlijn, de ontwikkelingen rond mest, beleid nieuwe kabinet, Nota Ruimte etc.

Met dit Programma zetten we de Zeeuwse koers neer. Dat geeft ons houvast in de veranderlijke omgeving.

Thema's

Het Programma is opgebouwd rond vier thema's:

- Groen herstelt
- Elke druppel telt dubbel
- Van grond tot gewas
- Meten is weten

Met deze thema's wordt een volgende stap gezet in een zoveel mogelijk integrale en samenhangende aanpak van de opgaven in het landelijk gebied. Op het moment dat andere opgaven in het Programma worden geïntegreerd, kunnen thema's worden toegevoegd.

Communicatie en participatie

In de afgelopen periode is een uitgebreid communicatie- en participatieproces doorlopen. Soms gericht op een specifiek doel of ruimtelijk keuze, maar vaak ook over de bredere opzet van het Programma. Vooral het reguliere bredere overleg met andere overheden en sectororganisaties heeft bijgedragen aan de uiteindelijke invulling van het Programma zoals het nu voorligt.

Financiën

Door het wegvallen van het NPLG en het Transitiefonds is er geen financiering vanuit het Rijk voor de maatregelen. Dit betekent dat wij zelf actief op zoek gaan naar financiering. Dit kan in de vorm van Europese subsidies, maar ook door aan te sluiten bij grote projecten zoals kernenergie. Of door niet alleen met het ministerie van LNV in gesprek te gaan, maar ook met bijvoorbeeld met het ministerie van KGG of EZ.

Proces

Het vervolgproces (participatie en besluitvorming) ziet er als volgt uit:

- 24 oktober 2025: webinar voor PS en rondetafelgesprek voor Zeeland
- 31 oktober 2025: GS- info
- November/december 2025: Programma 6 weken ter inzage
- 14 november 2025: maatregelenmarkt voor PS
- 11 december 2025: toelichting in de PCGR
- 13 februari 2026: ontwerp Programma inclusief nota wensen en bedenkingen en de nota zienswijzen in de commissie SO. Het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied en Ambitiedocument Agrarisch natuurbeheer zijn geïntegreerd.
- 13 maart 2026: ontwerp Programma inclusief nota wensen en bedenkingen en de nota zienswijzen voor wensen en bedenkingen in PS. Het Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied en Ambitiedocument Agrarisch Natuurbeheer zijn geïntegreerd.
- April 2026: Programma voor vaststelling naar GS, inclusief de nota wensen en bedenkingen van PS (13 maart 2026). Het Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied, Ambitiedocument Agrarisch Natuurbeheer en het Stikstofplan zijn dan geïntegreerd.

Daarnaast wordt er ook een artikel over het Programma opgenomen in de wintereditie van InZeeland.

Het Programma ligt vanaf 4 november 2025 gedurende zes weken ter inzage zodat iedereen in de gelegenheid is om op het Programma te reageren. Het Programma bestaat uit een regeltekst die terug te vinden is in het Omgevingsloket en een besluittekst met bijlagen die terug te vinden is op Overheid.nl. De regeltekst is het juridische deel van het Programma en de bijlagen van de besluittekst de beleidsmatige achtergrond.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.